

Всеукраїнський інтерактивний конкурс МАН Юніор-Дослідник.

Номінація: «Історик -Юніор ». Тема Німецька спадщина в соціокультурному та економічному просторі Дніпра»

Автори: Черевко Єва Віталіївна , +380682335140, evacherevkoinformatuka@gmail.com, та Кудіна Станіслава Євгенівна +380636695012, kudinastasya2010@gmail.com

М. Дніпро, Набережна Перемоги 132, гімназії №35 ДМР, 9 клас

Актуальність теми: Місто Дніпро має багату багатонаціональну історію, важливе місце в якій посідає німецька громада. Її внесок у розвиток економіки, культури та архітектури є значним, але недостатньо відомим серед молоді. Дослідження цієї теми сприяє збереженню історичної пам'яті та формуванню цілісного уявлення про розвиток міста.

Мета проекту: Дослідити роль німецької громади у формуванні соціокультурного та економічного простору Дніпра, а також показати її вплив на розвиток міста в історичній перспективі.

Головне завдання: 1) Проаналізувати історичні передумови появи німецької громади;

2) Дослідити економічний внесок німців у розвиток промисловості та сільського господарства;

3) Охарактеризувати архітектурну спадщину та її значення;

4) Визначити роль німецької громади у розвитку місцевого самоврядування , освіти, медицини та культури;

5) Дослідити процес збереження історичної спадщини у сучасності.

Об'єктом дослідження: німецька громада на території Дніпра

Керівник: вчитель історії, Асташева Світлана Богданівна, +380676339666, asveylana1368@gmail.com, вчитель німецької мови Дуплій Олександр Геннадіївна, +380935792172, duplijaleksandra@gmail.com

У ході роботи ми з'ясували, що масове переселення німців на територію сучасного Дніпра розпочалося наприкінці XVIII століття за запрошенням імперського уряду. Вони засновували власні поселення, такі як Йозефсталь і Фішерсдорф, а також проживали в самому Катеринославі, де сформувалася німецька слобода — осередок ділового життя.

Ми дослідили, що німецька громада зробила значний внесок у розвиток економіки регіону: вони розвивали промисловість, засновували підприємства, впроваджували нові технології в сільському господарстві та відкривали виробництва, зокрема у харчовій галузі. Також вони були губернаторами міста, в розвитку банківської справи, що сприяло перетворенню міста на потужний центр економіки.

Окрім цього, ми з'ясували, що німці вплинули на культурний і соціальний розвиток міста: будували важливі архітектурні споруди, відкривали школи, підтримували лікарні та розвивали музичну культуру.

Під час Другої світової війни німецьке населення України зазнало серйозних утисків. Радянська влада вважала їх потенційно небезпечними через їхнє походження. У 1941 році розпочалася масова депортація німців до віддалених районів СРСР — Сибіру, Казахстану та Середньої Азії. Людей примусово виселяли з домівок, часто без підготовки та з мінімальною кількістю речей.

Багатьох чоловіків мобілізували до так званої «трудової армії», де вони працювали у важких умовах. Родини розділялися, а життя в місцях переселення було дуже складним. Ці події стали великою трагедією для німецької громади, оскільки вони втратили свої домівки, господарства та звичний спосіб життя.

Також у ході дослідження ми не лише опрацювали теоретичний матеріал, а й обійшли частину історичних місць, пов'язаних із німецькою спадщиною Дніпра. Зокрема, ми відвідали будівлю Єпархії на вулиці Січових Стрільців, будинок Еміля Вюрглера, будинок на вулиці Князя Володимира Великого, а також звернули увагу на пам'ятник Олександрю Полю біля міської ради. Окрім цього, ми побачили будинок Шишмана та відомий кондитерський магазин «Синій птах».

Ми пропонуємо пройти цей маршрут разом із нами, адже ці місця допомагають краще відчувати історію міста та зрозуміти внесок німецької громади не лише з підручників, а й у реальному міському просторі.

Серед використаних джерел:

1. Яворницький Д. І. «Історія міста Катеринослава» (1996) - фундаментальна праця, у якій описано заснування міста, перших поселенців і розвиток забудови, зокрема згадуються німецькі колоністи.
2. Кавун М. Е. «Геній місця. Початок і розквіт “Столиці степового краю”» (2009) - сучасне дослідження про розвиток міста, його архітектуру та райони, де також розглядається внесок іноземців, у тому числі німців.
3. Робота С. Й. Бобильової «Німецькі колоністи на Півдні України: соціально-економічний аспект» (2000) - праця, присвячена господарській діяльності німецьких колоністів, їх ролі в розвитку промисловості, сільського господарства та економіки регіону.
4. Осташева Н. В. «На переломі епох: менонітська спільнота України» (1998) - дослідження про менонітську (одну з німецьких) громаду, її спосіб життя, традиції та зміни в різні історичні періоди.
5. Панов А. М. “Етнонаціональний світ Придніпров’я” - наукове видання, у якому розглядається національний склад населення Придніпров’я, особливості життя різних етнічних груп, зокрема німців, їхній внесок у розвиток регіону, культура та історія.
6. Німці Дніпропетровщини (Дніпропетровськ АРТ- ПРЕС 2012) - збірка матеріалів про історію німецької громади в Дніпропетровській області, її формування, розвиток, традиції, а також події ХХ століття, включаючи репресії та депортації.
7. Інтернет-джерела - використовувалися для пошуку додаткової інформації, уточнення фактів і сучасних інтерпретацій теми.
8. Консультації з учителями - допомогли краще структурувати матеріал і перевірити достовірність інформації.

Таким чином, німецька громада відіграла важливу роль у перетворенні Дніпра із провінціального містечка на індустріальний і культурний центр, поєднавши місцеві ресурси з європейськими традиціями та стандартами.